

TELEGRAFUL ROMANU.

N^{ru} 36. ANULU XVII.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura loiei pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platecu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2. cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiu, in 8,20 Maiu 1869.

Evenimente politice.

Ce aflamu acum mai insemnatu intre evenimentele politice a le dilei suntu responsurile dietei unguresci la cuventulu de tron cu carele s'a deschisu diet'a Ungariei si cuventulu de tron cu carele s'a inchisu senatulu imperiale.

Responsurile suntu insemnate mai anteu prin numerositatea lor, pentru ca proiectate suntu patru si adeca: unulu alu comisiunei, carele e si alu dreptei, actulu e alu stangei centrali, alu treilea alu stangei extreme si alu patrulea alu nationalitatilor; afara de alu cincilea, alu casei magnatiloru. Pana acum nu putem sci deca se va emenda alu comisiunei seu se voru aterne mai multe responsuri. Responsulu dreptei sustiene pacea cu Austri'a, accentueza sustinerea pacei in genere, ca a unei neincungiurate lipse pentru esecutarea operei de reforma. Responsulu stangei recunoste folosulu reformelor amintite in cuventulu de tron, dara nu le afla de ajunsu pentru garanti'a statulu. Unu statu fara armata, fara finantie, fara reprezentantia in afara nu se pote sustiene si nu pote apera nici tronulu. Cere delaturarea delegatiuniloru. Tronulu se apara si tier'a se asecura numai prin uniunea personale. Stanga extrema se invoiesce cu cestiunile de dreptulu publicu asiá dupa cum le tratéza si stanga tisaista; dorece pace si se feresce de amestecu in cestiunea orientala si germana. Compatimesce pre polonii din Galiti'a si cochii din Boemi'a, cari patimescu atata din partea regimulu imperiale. Miletic presentéza unu responsu basatu pre principie federative.

Din cuventulu de tron cu carele s'a incheiatu sesiunea senatulu imperiale e de insemnatu finitulu „Austri'a“ d'ce imperatulu, „s'afia patria cea mare, carea e chiamata de a imbratisia pre tote poporele sele cele diferite, vorbesca ele ce limba voru vorbi, cu aceeasi dreptate cu aceeasi buna vointia, cu aceeasi grigia de interesele lor si de insusirile lor“.

„Constitutiunea e terenulu, pre care potu ajunge poporele tier'a acesta, si pre acesta se va pute ajunge, sum siguru de acesta, intielegerea intre popore, pentru ca trebuie sa se ajunga, pentruca numai Austri'a este care imbia poporeloru scutu, libertate si conservarea autonomiei si felulu lor“.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 8 Maiu.

Dupa autenticarea protocolulu siedintiei trecute si dupa presentarea mai multoru incurse se publica mai intaiu rezultatulu alegerei in comisiunea siomana, in care s'a alesu: Deak, M. Horvath si Ferd. Eber. — Dupa aceea Vucovicu regretéza, ca comisiunea alea intaiu nu si-a inceputu activitatea sea, deci dorece, ca comisiunea alea acum sa nu intardie a se apuca numai decatu de lucru. Ministrulu presiedinte Andrásy esplica causele, pentru care a fostu impededata comisiunea de mai inainte a se apuca de lucru, si observa, ca comisiunea presenta ne mai avendu impedimentu numai decatu 'si va incepe activitatea. In privint'a adresei decide majoritatea, ca elaborarea ei sa se incredintieze unui comitetu de noue.

Mai departe I r a n y i interpeléza pre ministrulu presiedinte, ca infiintatu-s'au gard'a unguresca in sensulu ordinatiunei regesci, dupa care in aceea se primescu numai nobili, si ca asiguratu-s'au dreptulu comitatelor a face propuneri pentru denumirea in garda. Interpelatiunea se preda ministrulu presiedinte in scrisu.

In fine dupa unele desbateri mai putienu esentiale se incheie siedinti'a. —

Siedinti'a din 10 Maiu.

Dupa autenticarea protocolulu din siedinti'a trecuta si dupa presentarea mai multoru petitiuni incurse si credentiunale. M a d a r á s z se declara abdicendu dela unu mandat; asemenea se declara si V. Babesiu dicendu, ca de-si a creditu a ascepta cu dehiaratiunea pana la finirea verificarei, totusi, ca sa nu para renitent se declara pentru mandatulu dela Sasc'a abdicendu de celu dela St. Nicolau mare.

Presiedintele va ordina alegeri noue, unde s'a facutu necesarie prin depunerea mandatelor.

Referintele comisiunei verificatorie C. A n t a l f i referéza despre lucrarea comisiunei in urm'a careia s'au verificatu L. Tisza, L. Szatmari si M. Maler. Cont. Degenfeld inca se pote verificá, totusi se mai ascepta 30 de dile pentru incurgerea oresi-caroru proteste. Membrii verificati se impartiescu in comisiuni. Referintele comisiunei bugetarie raportéza lucrarea comisiunei in privint'a sistemisarei oficialiloru casei. Dupa raportulu acela personalulu oficialiloru casei suntu de a se sistemisá in urmatoriulu chipu:

1. Unu chefu de bureau cu salariu anulu de 1800 fl. si 300 fl. bani de cartiru.
2. Unu archivariu cu 1300 fl. salariu si 300 fl. bani de cartiru.
3. cassieriu cu 1200 fl. salariu si 200 fl. bani de cartiru.
4. Unu protocolistu cu 1200 fl. salariu si 200 fl. bani de cartiru.
5. Unu espeditoru cu 1200 fl. salariu si 200 fl. bani de cartiru.
6. Unu conceptistu presidialu cu 1200 fl. salariu si 200 fl. bani de cartiru.
7. Patru scriitorii ordinari, dintre cari doi cu câte 800 fl. salariu si doi cu câte 600 fl. salariu toti patru insa cu câte 200 fl. bani de cartiru.
8. Unu adjunctu questoralu cu 1200 fl. salariu si cartiru naturalu.
9. Unu secretariu questoralu cu 800 fl. salariu si 200 fl. bani de cartiru.
10. Unu comisariu superioru de sala cu 1000 fl. unu servitoriu de sala cu 900 fl. si patru servitori de sala cu câte 800 fl. salariu si fara de aceea cu câte 200. fl. bani de cartiru si 150 fl. pausiale pentru uniforma.
11. Unu ajutatoriu la redactiunea diaristica cu 1000 fl. salariu si 200 fl. bani de cartiru.

Acestui raportu s'au mai adausu si unele otariri in privint'a oficialiloru casei.

Acesta norma reguléza pensiunile si otaresce, ca oficialii acesti'a sa se puna pre o trepta egala cu oficialii din ministeriu, cari suntu asemenea salarisati. Mai departe, candu camer'a deputatiloru e suspendata toti oficialii suntu de a se aplica conformu dispositioniloru ministeriulu de interne.

C s a n a d i propune tiparirea si inpartirea raportulu, ce se si primesce.

Referintele raportéza mai departe despre bujetulu casei dela deschiderea dietei pana in 30 April incl. In aceste 11 dile s'a spesatu 121. 162 fl. 40 xr.

Se mai ventiléza intrebarea, ca diurnele membriloru croati din cas'a de susu inca sa le porte diet'a? In privint'a acesta propune Szentiványi, ca raportulu deocamdata sa se aprobeze si la timpul se, sa se céra din bugetulu casei de susu despagubire.

Dupa aceste se face alegerea membriloru in comisiunea de noue pentru elaborarea adresei, in care se alesera totu deakisti. Stanga extrema se retiene dela votare.

In fine presiedintele chieamandu pre membrii comisiuniloru diariulu si bugetarie la o convorbire in camer'a presidiale incheie siedinti'a la 1/2 1 ora. —

In siedinti'a din 13 Maiu a casei de susu, deschidendu-se de Majláth cá judex curiae la 10 ore, se ceti dupa autenticarea protocolulu siedintiei ultime proiectulu de adresa presentatu presiedintele comisiunei pentru elaborarea adresei Antoniu Majláth, a carui cuprinsu, deca ne vomu inlesni, 'lu vomu publica in unulu din nrii viitori. —

In siedinti'a casei deputatiloru, ce fu deschisa de presiedintele S o m s i c h se presentara dupa autenticarea protocolulu siedintiei trecute, mai multe incurse, intre altele o petitiune a sasiloru din Transilvani'a pentru definitiv'a resolvere a causei de unione ardelené.

Dupa aceste Val. Csásár interpeléza pre ministrulu de interne, ca are scire despre agitaciunile daco-romanistice din districtulu Fagarasiulu si deca i suntu cunoscute, ce despositiuni are de cugetu a lua in contra-le? (Se preda ministrulu de interne).

Juliu S c h w a r z interpeléza pre ministrulu de justitia, ca are scire despre batáile corporale si cruditati speciale, ce le intrebuintéza szolgabirai prin municipie la esecutarea mandatelor lor si are de cugetu a delatura reulu acest'a inca inaintea creári unui codice criminalu prin o novela.

Ministrulu de justitia H o r v á t h i responde, ca de casuri speciale n'are scire, si de ore-ce o novela in legea penale nu se pote aduce pana nu exista legea, asiá cugeta a urge mai bine proiectulu de codica penale, pre care in tomn'a viitoare spera ca o va pute aterne dietei.

D e á k speréza ca ministrulu de justitia va pedepsi totu abusu, o lege noua nu e de lipsa cáci tortur'a s'a ridicatu inca in 1791, pentru aceea e de lipsa numai o observare mai stricta a legi.

I r a n y i face unu proiectu in scrisu pentru delaturarea abusu acestui. (Se transpune spre tiparire.)

S c h w a r z nu e multiamitu cu responsulu ministrulu de justitia; nu tiene de corectu ca ministrulu vrea se delatureze numai atunci abuserile, candu va avea casuri speciale.

Col. T i s z a e multiamitu cu responsulu ministrulu de justitia si dice ca-i pare reu, ca se facu in dieta astfelu de interpelatiuni, necorespondetoria adevorului, ce compromitu numai tiera inaintea strainatatiei colorandu-o de barbara.

Presiedintele face cunoscutu ca comisiunea pentru elaborarea adresei si-a finitu operatulu si voiesce a-lu presentá dietei.

P u l s z k y suindu-se pre tribuna celesce proiectulu de adresa elaboratu de comisiunea casei de josu a deputatiloru, pre carele deca ne permite spatiulu 'lu vomu publica in nrulu viitoriu.

Dupa cetirea proiectulu majoritatiei Col. T i s z a propune unu proiectu a stangei, in care recunoste, ce e bonu in reformele cuventulu de tron, dara acestea nu suntu destulu pentru salutea si pentru bazea constitutiunei tierci, ci se recere restabilirea uniunei personale. Statulu, vrendu a se sustiene si a sprigini tronulu trebuie sa-si aiba armat'a sea, finantie sele si reprezentantia sei in strainatate; nu se invoiesce cu delegatiunile si cu ministeriulu comunu. In launtrulu sa se reformeze totu ce se pote, observandu-se desvoltarea istorica. Trecendu la singuratecele reforme se parafraséza reformele amintite in cuventulu de tron facendu totu felulu de observatiuni.

Apoi propune S i m o n y i adres'a stangei extreme, ce esentialmente consuna cu a lui Tisza;

doresce însă mai departe, că reformele se aiba o politică pacifică, se nu se mestece nici în cestiunea orientale nici în cea germană și se exprima în fine cu compatimire despre țenuta regimului cisalitanu fatia cu cehii și cu Galiti'a.

Svetozaru Miletic's asemenea preda o adresa, în care cere atât pentru Ungari'a cât și pentru provinciile cislaitane o sistemă federalistică.

Tóte proiectele de adresa se voru tipari și voru fi luate joi la desbatere.

Dupa aceste comisiunile de verificare cetescu pre deputatii contr'a cărorn s'a ridicatu proteste, ce respingându-se din partea comisiunii, deputatii resp. se verifica. Se incinge apoi o desbatere asupr'a impregiurării, ca de ce nu-si motiveza comisiunile raporturile prin care respingiu protestele, la care iau mai multi parte. Se interpeléza mai departe presedintele, ca pentru ce denéga deputatiloru, contra cărora s'a ridicatu proteste banii de cuartiru. Presedintele i aviséza la dieta și dice ca sa li se denéga până nu voru fi verificati.

În fine se cetesce raportulu comisiunii pentru jurnalulu casei și cu aceste se incheia siedinti'a la 2 ore.

Actulu desființării

regiului guvernii alu marelui Principatu Transilvani'a și introducerea comisariatulu regiului.

(Capetu.)

La cuventarea Escelentiei Sele regiului comisariu c. Emanuele P e c h y, cu care se despartii de desfacutul r. guvernii, respunse în numele acestuia f. lui vice-presedinte Gustavu G r o i s z cu urmatori'a deducere istorica:

„Pre nobile d. conte! consiliarie actuale intime! comisarie regie plenipotentiatu! Escelentia!

Cocede-mi Escelentia, ca în diu'a de astadi, în care la ordinatiunea art. de lege XLIII, sancționatu în anulu 1868, se desface regiulu guvernii transilvanu, până a nu parasii sal'a acést'a, se reînprospeteza pretiutei dtale memorie scurt'a istoria a nascerii și a sustării de până acum a regiului guvernii transilvanu:

Dela despartirea Transilvaniei de Ungari'a, adeca dela anulu 1526, se află pre lângă principii patrioti unu cancelaria și consiliari, cu a cărora conlucrare conducea principele negotiale statului și manipulé administratiunea publica precum și justiti'a; înse numerulu consiliarilor nu eră fixat, și cea d'antăi'a urma a unui consiliu regescu, providintu cu unu numeru de membri determinatu, se afla numai în alu 3-lea art. de lege din an. 1660. În pomenitul art. de lege se afla adeca determinatiunea, că consiliulu regimului statatoriu din 12 membri sa se aléga prin tiéra numai din fiii patriei.

Timpu inființării acestui consiliu de 12 (duodecim virale consilium) cade dara în an. 1660 și acestu consiliu stete și până la timpu, cându Transilvani'a începú pertractările pentru o unire cu imperatulu romaniloru și regele apostolicu alu Ungariei L e o p o l d u I. în privinti'a aparării și a anexării sele la cas'a Austriaca, care domnesce înca și astadi cu gloria. Pre temeulu aceste pertractări s'a nascutu diplom'a Leopoldina datata din 4 Decembre 1691 primita în diet'a din Fagarasiu, punctulu IV care cuprinde determinatiunea, că sa se redice unu guvernii statatoriu dintr'unu gubernatoru și 11 consiliari. În sensulu punctului citatu se și alesera acesti membri ai guverniiului în aceea-si dieta. Și mai tardiu până la anulu 1716 se ocupara posturile vacante pre calea alegerei dietale și prin confirmarea principelui țierei. Înse acum încéta conchiamarea dietelor și gubernatorii, respective presedintele și consiliarii regiului guvernii, fura înlocuiti numai pre calea denumirii mai înalte. Estu modu de denumire dură până la an. 1791, cându apoi în sensulu art. de lege 20. iér' s'a restituitu alegerea legale a guberniiului și cu confirmarea principelui fu iéra-si asiédiatu guverniiulu. În an. 1809 numerulu consiliariloru guberniiali fu înmulțitu cu doi și diet'a din 1811 executá și alegerea respectiva.

Dela an. 1811 până la an. 1834 iér' nu se tiénú nici un'a dieta, și dupa ce se desfacú diet'a din an. 1834 — în care se alése statum praeses ca unu membru alu guverniiului — urmá asiédiarea guverniiului pre calea alegerei legale numai în an. 1837, asiá înse, ca atunci'a se compuse din 16

persóne, pentru ca guverniiulu statatoriu din 12 respective din 14 consiliari numai putea învinge resolvarea negótielor inmultite. Posturile devenite în vacanti'a dela an. 1837 până la an. 1848 fura înlocuite în dietele din an. 1841/3 și 1856/7 asemenea pre calea alegerei legale.

În an. 1848, care face în istori'a Ungariei cea mai însemnata epoca, dupace prin primul art. de lege transilvana uniunea Transilvaniei cu Ungari'a fu sancționata, se decise, ca regiulu guvernii sa se sustiena provisoriu, până ce se va executa uniunea. Din caus'a acést'a și continuá activitatea ana la finea anului 1848, luptându-se în anulu acést'a cu cele mai grele dificultăti. Acum în urm'a evenimentelor începute i au încetatu activitatea în cerculu propriu de activitate și nu o mai continuá nici dupa devincerea certelor interne de trista aducere aminte, de ore ce în Augustu 1849 pásii în viétia guvernamentulu c. r. civile și militariu și în an. 1854 c. r. locutientia, care-si continuá activitatea până în Aprile 1861.

Atunci în urmarea chiamării pré inalte a Maiestătei Sele membrii legalminte alesii ai fostului guvernii până la an. 1848, și încátu devenira vacanti' sub timpu acést'a și alții pusi prin pré inalt'a denumire și luara iéra-si activitatea în 11 Aprile 1861, cá regiu guvernii. Acestu guvernii s'a nevoitu între impregiurările, cari ne suntu tuturor cunoscute, a-si implini până în diu'a de astadi obligatiunea misiunii sele atâtu politice câtu și judiciare și începudu dela mediulocu an. 1865 cá deregatori'a coratu politica a țierei, redusa numerulu membriloru cu presedinte cu totu la numerulu primariu de 12. Acum înse, dupa ce urmându denumirea regiului ministerii ungaricu responsabilu, sustarea mai încolo a regiului guvernii, conforma art. 1 de lege din an. 1848, are se încete în sensulu art. de lege XLIII din an. 1868 și depune pentru totdeun'a activitatea. Elu lasa judecata despre activitatea lui salutară séu dautiósă celoru, cari facendu unu studiu aprofundatu în datele diacatorié în deosebitele archive voru deveni în pusetiune a se pronunçia cu imparțialitate asupra corpului de regime, care cu înlocuirea regimului regiu ungaricu responsabile, pre care noi toti f'amu dorit și dupa legat'a unire a Transilvaniei cu Ungari'a s'a facutu imposibilu de a se mai sustiené în compunerea lui de până acum și în cerculu lui de activitate de până acum și toema de aceea pre calea legislatiunei s'a și desfacutu.

008 Premitendu acestea, mi iéu libertate a me întorçe cátra Escelentia Ta și, readucându-mi aminte de momentulu celu radicatoriu de anima, cându Escelentia Ta chiamatu de pré Inalt'a Sea Maiestate regele nostru apostolicu cu gloria domnitoriu și de regimulu regiu ungaricu responsabile, ca comisariu regiu plenipotentiatu pentru Transilvani'a ai primitu în sal'a acést'a scaunulu presiđiului regiului guvernii și conducerea acéstui corpú și ai desvoltatu în cuventarea de intrare cea primita cu aplausu generalu și în eternu memorabila punctele de vedere, din care manecându ai apromisu Escelentia Ta a implini marea misiune luata asupra-ti, a-ti respicá multumirea noastră cea adunc simtita pentru activitatea cea plina de rezultate devótate de Escelentia Ta în interesulu pártiloru transilvane cu atât'a sacrificare, energia fără exemplu și cu unu zelu neinteresatu, care nu se póte glorificá din destulu. Cáci mesuriloru celoru întiepte de barbata de statu bine calculate ale Exc. Tale avemu de a multumii, ca strasformarea noastră se putú pune în cursu fără de nici o scuduire interna și cu deplin'a multumire a tuturoru preteensiuniloru îndreptatite, ca interesele deosebite nationale confessionale în tóte pártile fura respectate, — ca pártii despartitori între diversele plase ale societăti se facu din ce în ce mai rari, ca mai multe din institutele noastre private și publice au prosperatu, ca încrederea între poporu și regimulu din di in di cresce — și ca facare fiu bravu alu muntósei acestei țiere crede — ca mántuinti'a și fericirea pártiloru transilvane sub scutul aparatoriu alu Ungariei constitutionale se póte durabilu consolidá — și asiá cu deplin'a încredere saluta tóte legile și mesurile executive respective — care unescu strinsu Transilvani'a cu Ungari'a — care eră de sute de ani despartiti — și dau dovada faptica, ca Maiestatea Sea regele nostru apostolicu încoronatu și regimulu regiu ungaricu responsabile alu Maiestătei Sele vighiaza preste pártile transilvanice totu cu aceea-si indu-

rare și sollicitudine, cum se întempla acést'a și în privinti'a mării Ungarie, și ca prin urmare și noi suntemu fiii adevérati și asemenea iubiti ai statului constitutionale, pentru care oblegamintea patriotica ne imperitéza a ne impartasi cu consciintia de fericirea și nefericirea lui.

Recomandându pre membrii regiului guvernii și pre oficialii aflatori în gremulu aceluia-si cu ocaziunea desfacerei nóstre gratiei Escelentiei Tale și pentru bunatatea, cu care ne ai crutiatu slabiciunile nóstre, câtu și pentru bunele simtieminte cele eminente, care ni le ai aratatu sub tóte impregiurările, respicându-ne multumirea cea plina de reverintia, dorim din tóta inim'a și cu totu sufletulu, cá Escelentia Ta, ale cărui splendide merite spre bucuri'a noastră a tuturoru fura de cátra Maiestatea Sea regele nostru încoronate de repetite ori cu pré inalta gratia recunoscute, și cărui cu deosebite transilvanenii voru pastrá totdeun'a simtiemintele celea multiamitórié, se traiesci pentru binele publicu până la marginile posibilităti și se te bucuri necurmatu de cea mai buna senatate, cá se poti reprivi cu multamire la carier'a cea percursa cu gloria. Vivatu!

În fine nu putemu parasii acést'a sala fără a cere binecuvéntarea cea mai prisositoria a totupotentelii asupra Maiestătei Sele regelui nostru apostolicu încoronatu, în a cărui nume pré inaltu guverniiulu regiu transilvanu avú onóre a administrá acést'a parte a țierei, și asupra Maiestătei Sele reginei încoronate, cá ingerulu aparatoriu alu Ungariei, respicându-ne totu deodata cu cea mai profunda aderintia omagiala dorinti'a, ce prorumpe din profundulu inimii noastre, cá pré inaltu acele-si Maiestati spre fericirea iubitei noastre patrie, care se înfloréscă în eternu și sa se bucore de cea mai mare buna stare posibila, se traiesca până la cele mai adunc batranetie, multiamiti și posedendu nestirbit'a și sincer'a amóre a milióneloru de supusi ai sei.

Dupa acést'a se departara membrii fostului guvernii, iér' amplotiati regiului comisariatu remasera în sala pentru depunerea juramentului. Și cetinduse resolutiunile pré inalte privitórié la organizarea regiului comisariatu, consiliariulu ministerialiú Alexiu Nagy depuse juramentulu oficialu în mâncu regiului comisariu. Cons. m. Nagy primii apoi juramentulu consiliariloru de sectiune, alu secretariiloru și alu protomediculu țierei, iér' consiliariulu de sectiune jura pre celalaltu personalu alu regiului comisariatu, dupa care cons. m. Nagy tiénú o cuventare potrivita cátra regiu comisariu și finea fu unu banchetu datu de regiu comisariu, la care lúara parte și oficialii fostului guvernii și ai comisariatulu. Aici se radicara toaste pentru Maiestati, regiu comisariu și alii membri. —

Sublimitatea conferintieloru invetiatoresci.

I.

Conferintiele invetiatoresci chezasiiuescu progresu în sciintiele pedagogice.

— Art'a de a cresce pre ómeni are dóue párti: un'a teoretica, alt'a practica. Spirite mari ale trecutulu s'au aprofundatu înlauntrulu sufletulu umanu pentru de a-lu scrutá! Ele au urmaritu, originea, desvoltarea și cultur'a omului astfelu, — încátu pedagogia teoretica este nutrita de principie, ce suntu depuse în opurile barbatiloru de renume însemnatu castigatu prin interesulu ce-lu dovedira cantandu dupa modurile și modalitatile cele mai eficaci pentru crescerea și nobilarea omeniului. Ele forméza fundamentulu, séu sufletulu, séu teori'a sciintiei pedagogice. La pedagogia practica, judecându-o din punctulu de vedere alu importantiei se vede caratu: cáta rutina pedagogica, cáta tactu, de cáte cunoscintie teoretice și practice are lipso unu invetiatoriu? Tipariulu acestu daru dela Ddiu înlesnesce, cá și din acestu ramu alu pedagogiei sa aflámu depuse esperintiele celoru mai celebri barbati pre câmpulu acést'a, cari esperintie servescu de îndreptariu și de punctu de manecare pentru acele spirite agere cari petrundu preste marginile statorite de antecesori și facu lumina mai departe, largindu în modulu acést'a câmpulu celu practic alu pedagogiei. Unu invetiatoriu dara, cá se ajungá a fi capabilu și în pedagogia teoretica și în cea practica mai înainte de tóte trebuie sa cetéscă, pentru ca studiulu și lectur'a lu destoinicescu în cariera!

Ne punem dară întrebarea: ce cărți să cetăscă? Această întrebare ne-am pus-o în adinsu, pentru că să răspundem la unii cari susținu, că unu invetiatoriu să cetăscă ori și ce carte i va ești înainte. Eu dicu, că unu invetiatoriu mai înainte de toate trebuie să cetăscă cărți, ce i ofera și mai multe și mai bune servitii în chiamarea sea! Eata cecece pretindem de la unu invetiatoriu — o pretenzione indispensabilă: nici odata să nu prepondereze în lectur'a unu invetiatoriu alte cărți decât cărțile pedagogice. Ele trebuie să dea principalulu tonu, întâia rolă, să fie primul actoru alu lecturiloru unu bunu invetiatoriu! Cine nu șoie, cătu de scurtu este tempulu. Chiaru și din estu punctu de vedere să folosim tempulu cetindu cărți de asiă categoria, în cari aflăm invetiaturi cum omulu se pôte cresce mai curendu și mai cu succesu; iera nu nisce polemii contra unora seu altoru autorități, cu cari unii vreau să-si arete lumii liberalismulu loru pedagogicu. Să ne oprim aci și lasandu pre insusi invetiatorii să-si alăga cărțile ce le voru gasi de cuviintia a le ceti, să ne întoțem asupr'a temei, ce se gasesce pusa pre terenulu discussiunei. Amu dīsu, că unu invetiatoriu trebuie să cetăscă. Cu acēst'a încă n'amu dīsu încă destulu; căci n u n u m a i din cărți vomu avē sciintiele teoretice și practice ale pedagogiei. Șoim că omulu cătu traiesce se afla în ispița de a gresi. Standu astfelu cestiunea, pre di ce merge simțim lips'a de consultatiuni și de îndreptări. Și acum ne întrebăm: unde ne putem afla chiaritate în trebile nōstre școlare? Răspunsulu la acēst'a importantă dară totu deodată și gravă întrebare este simplu: nicairi mai bine decât în cerculu și în apropierea celoru de o sōrte cu noi. Aici, iubite lectore! se gasescu invetiatorii pre unu terenu, care nu li-lu pôte dispută nime-ne. Aici este locul, unde ideile puse pre terenulu discussiunei ajungu la o avântioasă soluțiune, pentru că singurateculu până cându șiede a casa, închisu între patru pereți, curendu va deveni prad'a unei culturi unilaterali, — și apoi că o urmare firēscă din cele precedente în tōte lucrurile lui va fi unilateralu. Eata ce dice H e r d e r despre astfelu de omeni, că ei suntu în întunerecu și spiritulu loru este asemenea c'a osului, ce a existat înainte de creationea universului! Aceste dīse însă remanu în umbra: indată ce unu invetiatoriu intra în contactu imediatu cu cei de categori'a lui; indată ce elu aude și alte pareri pōte chiaru diametralmente opuse de ale lui, și susține note cu motive mai putienu. Atunci se și lasa de unilateralițati și imbracă vestimentulu universalității. Elu că membru alu conferințelor a apucat pre adeveratulu drumu, pre care mergendu cu siguranțtia siguru și va ajunge țint'a ce elu urmaresce. Mi va obiectă pōte cine-va, că suntu multe cărți, cari în cuprinsulu loru asiă suntu de chiare, în stilulu loru asiă suntu de expresive și tōte locurile asiă de usiōre, încātu cine le cetesce n'aru avē lipsa de consultatiuni cu raportu la materi'a din cestiune. Aceste suposițiuni suntu numai la aparințtia. De indată ce vomu intră în meritulu, în fundulu acestoru asertiuni: ele voru dispărē ca nisce singure iluziuni. Să vorbim dară de autoritulu unei cărți școlastice. Să punem în evidințtia distanțtia în spatiu și tempu a autoritulu. Pre lângă acestea să mai adaugem încă condițiunile de viațtia familiară, socială și politică, cari tōte puterieu influințtieza asupr'a inimei celui, care șerie. Esperințele pre câmpulu sciințelor pedagogice motivēza destulu verdictulu, ce conțien susținsele asertiuni. Pedagogi'a este o plantă, ce trebuie să se aclimatizeze, apoi să dea fructu. De-si sciințtia este cosmopolită și trebuie să afle cuartirulu la tōti populii: totusi numai acei populi se potu folosi de ea, cari și-o însusiescu loru-si; și se dica, o menagiēza din alimentele, ce se gasescu în condițiunile loru de viațtia națională, politică, socială și familiară. Și după cum naturelulu unu copilulu reclama deschilinite tratamente — încātu instructorulu trebuie să țienă sēma de fenomenele psihice: tocmai asiă ne gasim și cu individualitatea unei națiuni. Șoim, trebuie să prinda carne din popululu acēl'a, care vrea să se folosēscă de ele. Și eata-ne veniti la cultur'a națională, care singura ne pōte dă chizasiă, ca traimu și noi că populu, că națiune. Cei chiamati dară — între cari se numera și invetiatorii — suntu avisati a contribui după putințtia la mărimea edificiiului culturai nōstre naționali. Iera invetiatorii nu potu mai bine contribui la promovarea intereselor școlare: decâtu a veni la conferințtia și a-si

marturi praes'a castigata cu multa sudore și celoru-laltu colegi ai sei. Din tōte acestea curatu se vede, ce idea nepractică susțien ei, cându dicu că se multiamescu și numai cu cetitulu.

Trecem mai departe. Este știutu, că liter'a omōra. Să me esplicu. O frumoasă vorbire incântă pre auditori; iera pre cetitoriu pōte să-lu disguste urindu-i-se de a o mai ceti, căci cuventulu este recreatoriu esindu viu de pre budie. Elu i dă mintei agere preocupatiuni; elu face mari și adenci impresiuni asupr'a inimei: până cându invelitu în litere este mut și rece că mormentulu (?). Cine vrea, să despretinēscă ocaziunea de a audi vorbindu să dea cele mai importante întrebări, ce chiamarea invetiatorēscă propune celoru presenti pentru deșabere?

Partie teoretice a chiamării invetiatoresci apartiene și facilitatea în vorbire. Aici întielegem destoinici'a de a gândi iute, — și celoru gândite la momentu a le dă o expresiune precisă, placută și simpatice. Cărui din invetiatorii i va lipsi acēstă calitate, acēl'a nu pōte propune lectiunile nici limpede nici interesantu. Lui i lipsesce chiaru acēea, ce didactic'a numesce form'a esteriōra a invetiamentulu. Unu invetiatoriu pōte invetiă să vorbēscă usioru, frumosu și fluentu prin dese deprinderi în vorbire.

Precum o idea pusa pre terenulu discussiunei și pōte castigă o importantia: chiaru asiă unu invetiatoriu pōte capetă usiuratăte în vorbire prin dese conversatiuni.

Cătra acestea nisuinti'a principale a fia-cărui invetiatoriu este de a se apropiă cătu mai tare în partea practică a pedagogiei. Școl'a ne șervesce de calauzu pentru de a ajunge la țielu. Școl'a dară este câmpulu, unde se arunca sementi'a. De se va aruncă sementi'a bine, acēst'a o pōte cunoșce numai sementoriulu (invetiatoriulu). Numai elu pōte cunoșce modulu, cum și cătu și ce felu de sementi'a s'a pus. Numai elu cunoșce cause și efectulu: natur'a pamentulu și individualitatea copilulu după naturelulu cărui'a asiēza elu sementi'a în inim'a miculu omu! — Și numai efectulu sementaturei și rezultatulu instructiunei este barometrulu, cumpen'a prin care unu invetiatoriu și cunoșce avântagiulu metodei, de care a usatu pre tempulu prelegeriloru.

Dămu câte odată de câte unu copilulu, care cu tōtă nusiințtia nōstră de a-lu educă bine rămâne că o neghină în grāne. Aici trebuie să ne vina într'ajutoriu praes'a.

Ea trebuie să ne spuna, că metoda, de care ne-am usatu la instruirea celoru-laltu pentru elu este desavântagiōsă. În astfelu de casuri atitudinea invetiatoriulu este fōrte gravă; pentru că elu trebuie să întrebe esperințtia și să trateze cu unii elevi într'unu modu, cu alții după alta maniera. Se pōte ca o școlă ascunde unele spirite — și de-si bazele generale, cari conduc pre unu invetiatoriu în operatiunile sele, se aplica cu tōtă rigōrea: totusi se gasescu ici colea câte o particularitate, câte o individualitate asiă de tare pronunțiată; — încātu aceea are lipsa de o deschilinită tratere. Este dară necesitate a schimbă metod'a după natur'a copilulu, după natur'a subiectulu, ce avemu să-lu cultivăm. Și chiaru în astfelu de impregiurări esceptionali atitudinea invetiatoriulu este gravă, ea devine fōrte gravă, deea unu invetiatoriu este nou în cariera și astfelu n'are praes'a. Eata dară că și din acestu punctu de vedere conferințele invetiatoresci suntu pentru noi o necesitate imperiōsă, indispensabilă; căci aici aduc asiă dicendu invetiatorii praes'a castigata preste anu în diferitele materii de invetiamentu și la diferite momente instructive! —

Resumăm dară din tōte acestea și dicem încă odată: că conferințele invetiatoresci chizesiuescu progresu în sciintiele pedagogice.

Ioann D. Petrasicu,
invet. la Rēsniari.

Despre competințtia judecatorielorū după procedur'a cea nouă ungarēscă.

Impartirea norme de jurisdicțiune civile transilvane din 3 Iuliu 1853 în privințtia logice nu e vrednică de imitatu.

Jurisdicțiunea în cause litigante se impartiesce acolo în o jurisdicțiune a procederei decidiōrie, esecutivă și concursuală, fără de a consideră, că nici procedur'a esecutivă nici cea concursuală nu se țiene esentialmente de procedur'a în cause litigante.

Asiă gresira contra reguleloru logice de jurișdicțiune civile din Transilvani'a.

Jurisdicțiunea procederei decidiōrie se impartiesce după norme de jurisdicțiune ardelenē: 1. în jurisdicțiunea personală, 2. în jurisdicțiunea reală, 3. în jurisdicțiunea comercială și a 4. în jurisdicțiunea montanistică.

Acēst'a este o divisiune incurcātă, căci msteca fără nici o ordine causele diferite ale impartirei, ce ingreuiāza necesarmente percepțiunea și întielegerea legei.

Competințtia judecatorielorū în cause litigante se otareșce seu prin domiciliulu ordinariu a inctulu, seu prin vr'o alta impregiurare.

Domiciliulu ordinariu a inctulu (parātulu, acusatulu) e de regula jurisdicțiunea ordinariă. Deea însă competințtia se otareșce prin o alta impregiurare, atunci se formēza jurisdicțiuni deosebite.

Din punctulu de vedere logicu asiă dară se pōte face deosebire numai între o jurisdicțiune generală și specială. Asiă numi't'a jurisdicțiune reală a norme de jurisdicțiune civile ardelenē din an. 1853 e o specie a jurisdicțiunei speciale, ce prin aflarea seu pozițiunea obiectulu se face competente în privințtia obiectulu respectivu.

Deea jurisdicțiunile reale că specie se deosebesc de jurisdicțiunile generale și speciale, atunci se eschide jurisdicțiunea reală din clas'a jurisdicțiuniloru speciale, de-si se țiene de clas'a acēst'a, și se pune că jurisdicțiune separată de sine statōria fatia cu cea generală seu specială de-si după conceptulu jurisdicțiunei speciale nu pōte se fia independentă și de sine statōre.

Cea mai mare gresiēla logică însă a norme de jurisdicțiune civile din an. 1853 jace în acea impregiurare, că jurisdicțiunea comercială și montanistică se punu ca factori lângă jurisdicțiunea generală și specială. Gresiēl'a acēst'a logică e fōrte evidentă, căci aici se aduc dōue impartiri esentialmente cu totul diferite, sub unu coperisiu.

Judecatoriile se impartiescu precum e cunoscutu, după sfer'a loru de activitate în ordinariu și estraordinariu. Judecatoriile ordinariu suntu de regula competente în tōte causele de dreptu. Judecatoriile estraordinariu suntu esceptionalmente competente în cause de dreptu anumite d. es. în controverse matrimoniale, cause comerciale și cambiale, controverse montanistice seu pentru persōne anumite d. e. pentru membrii casei domnitōre, pentru persōne militare etc.

Impartirea în judecatorie ordinariu și causală deci nu se face cu privire la caus'a, care otareșce competințtia, ci cu privire la felulu cerculu de activitate a judecatoriei și nu se pōte rectifică, deea o impartire din un'a causă se confunda cu impartirea din o alta causă, că cându ambe impartirile s'aru face din o causă comună.

Procedur'a cea nouă ungarēscă n'a cadit în smintele aceste logice.

Ea tractēza mai întâiu despre organizațiunea judecatorielorū. Pentru Transilvani'a organizațiunea e restrinsă asiă, încātu tabl'a regēscă din M. Osiorheiu e singura declarată de judecatoriă superiōre și instanțtia a dōua pentru tōtă Transilvani'a. Că instanțtia a trei'a e instituită curtea suprema din Pest'a intitulată: „Curia regia ungarēscă“ (magyar királyi curia). Acēst'a e impartită în dōue despartieminte, că curte de cassatiune decidiendu casuri de nulitate, iera cēl'a-laltu despartiemintu că a trei'a instanțtia, decidiōriu în caus'a principale.

În aceste dōue despartieminte a curții supreme jace o innoire de mare însemnătate.

Cu privire la cerculu de activitate procedur'a ungarēscă deosebesc judecatorie singularie și colegiale, instanție reale, judecatorii fideicomisale și matrimoniale, judecatorii tutorale seu curatele, judecatorii de terguri, urbariale, — cambiale, — montanistice arbitrare.

Judecatoriile singularie otareșcu în cause de dreptu mai putienu importante, a cărorū deciderē recere o procedere mai iute, sumaria seu verbale. Controverse, a cărorū obiectu nu trece preste 300 fl. precum și cele mai multe controverse din pacte de arende și inchirieri (locatio-conductio) se țien asemenea de judecatoriă singulară.

Tōte controversele mai importante se țien de judecatoriile colegiale. Deosebirea din norm'a de jurisdicțiune civile transilvană, ce vațamă egalitatea înainte legei, — pertractandu-se de judecatoriile co-

legiale numai controversele mai importante ale orașienilor și ale posesorilor bunurilor nobilitare, cu care era împreunată praca juridiciei până la an. 1848, pe când pentru cele mai mari și mai importante controverse ale omilor de rând era destul judecătoria singulară, — n'a aflat loc în procedură ungușca.

În acțiuni personale competența se decide prin locuința ordinară a inculțului, încât nu e stabilit un loc anumit pentru împlinirea obligațiilor.

Partidele se pot însă supune unui for desemnat mai înainte, sau și fără o atare desemnare preventivă forului ales de actor, încât legea nu oprește această prerogativă. (§. 52 și 53)

Procese pentru împlinirea sau nulificarea unui contract, precum și acțiuni de despăgubire pentru un contract neimplinit se pot predă și la acea judecătoria, în a cărei cerc s'a făcut contractul, sau este de a se împlini după natură lucrului său după lege.

Pretensiuni basate pe excerpte de cărți sau pe computații se pot recuira pe calea legii într-unu an și jumătate — și deca excerptele aceste din cărți sau computații sunt vândute legalmente, în trei ani la forul locului, unde se porta astfel de cărți.

Aceste otăriri sunt fără îndoială în folosul locuitorilor din țările coronei ungușca.

Pentru toate contractele, ce s'a încheiatu fie cât de îndepărtat, se poate pară în Sabiu. d. e.

Contracte, încheiate între contrahenti, ce locuiesc departe unii de alți, prin epistole, întru adevăr sunt încheiate în mai multe locuri, și credem a nu gresi, deca în astfel de contracte, unde e întrebarea despre locul încheierii contractului opinăm a se putea privi locul unde s'a severșit faptul din urmă.

Locul unde s'a severșit faptul din urmă necesariu pentru existența contractului e totu odată și locul încheierii contractului.

Și acolo se poate pară, unde e de a se împlini contractul după natură lucrului. Unu agru d. e. se poate predă după natură lucrului numai în locul acel'a unde se afla.

Obligându-se unu maestru de fontăni în Vien'a a sepă în Sabiu o fontăna, acea fontăna trebuie se o sape în Sabiu, căci numai aici poate împlini contractul (forum rei sitae.) Din contra nu jace în natură lucrului, precum dice Dauscher în manualul său de procedură, ca unu împrumut (mutuum) sa se solveze în domiciliul creditorului.

Jace în natură lucrului, însă, că în casul acest'a debitorul sa-si pōta solvi datorii ori-si unde va afla pre creditorul, și prin urmă despre locul împlinirii (a solvirei), nu jace în natură lucrului nimicu.

Dupa §. 905 a cod. civile sunt d'a se predă lucruri miscătoare în locul acel'a unde s'a făcut promisiunea.

Ce sunt pretensiuni basate pe excerpte din cărțile funduare, e evidentu. Sub pretensiunile din computații (számla követelések) sunt d'a se întielege pretensiunile contuale (Contoforderung.)

Și datoriile pentru beuturi înca se computeza, și prin urmă nu este îndoială, ca și ospatarii au dreptu a pară pe datorarii lor într-unu an și jumătate la acela for, în acărui cerc a portat cartea de computație, desi debitorul respectiv într'aceea se afla aiurea domiciliându.

(H. Ztg.)

Protocolulu.

Siedintei VII.

(extraordinaria)

ținuta din partea direcțiunii Asociației naționale aradane, pentru cultura poporului român, în Aradu, în 17/29. Aprilie 1869; de fatia au fostu:

Presedinte: Ioanu Popoviciu Deseanu, directoriu secundariu substitutu.

Membri: Emanuilu Missiciu perceptoriu, Dr. Atanasiu Siandoru, Ioane Rosiu, Stefanu Siobanu, Demetriu Bonciu, Ioanu Goldisiu esactoriu, și Teodoru Serbu economu. Notariu: Petru Petroviciu.

66. Presedintele directoriului secundariu substitutu, Ioane Popoviciu Deseanu, face cunoscutu: că pentru pertractarea unor agende nrginte ce privesc

la venitoră adunare generală, și a nume: pentru defigerea termenului acelei adunări generale, a cestiunii de arangiarea sortituri și altor afaceri pregătitoare, — au aflatu de lipsa a convocării ședinții extraordinaria pe diu'a de astadi, de orece direcțiunea această prin impregiurări întrevenite în decursul unei trecute, a fostu împedecata în continuarea lucrărilor se.

Determinatu: Deorece termenulu defiptu — conformu determinatiunii adunării generale de anu — pentru conchiemarea adunării generale pe lun'a lui Maiu a anului curinte — se vede a fi pre scurtu, dreptu aceea cu privire la numeroșele agende, ce suntu de a se efepti, — direcțiunea se vede necesitata a prelungi termenulu asi: ca „Adunarea generală din anulu acest'a sa se țină în 2/14 Iunie 1869 și zilele următoare“ care terminu în modulu usuatu este a se aduce la cunoscintă publicului român, prin diariile naționale, și toti membrii asociației a se invită la participarea acestei adunări generale a asociației naționale.

Totodata suntu a se incunoscintă despre această domni presedinti ai adunării generale, și jurisdicțiunea politica a comitatului prin scrisori deosebite din partea direcțiunii.

Nu altcum sa se provōce de nou țerasi toti acei respectivi colectanti cari nici la repeti'a convocare publica sub nr. 62 n'au corespunsu misiunii lor pentru licidarea și incasarea restanțierulu ca până în finea unei lui Maiu st. nou, nesmintu se strapuna rezultatulu postitu, sau se restituie actele ce li s'au tramisu.

Țera ce se atinge de pregătirile necesare ce cadu în sferă direcțiunii și privesc la adunarea generală, se va emite o comisiune din colegiulu direcțiunii care va fi însărcinata cu lucrările particulare: spre ce scopu notariulu direcțiunii este însărcinatu a face unu registru despre toate agendele — din protocolulu adunării generale din an. trecut, și a-lu substerne direcțiunii la ședința cea mai de curendu.

67. Comisiunea emisa cu decisulu direcțiunii din 12 Decembre 1868 și 9 Ianuariu a. c. nr. 18 și 32 în privința arangiării sortituri de loteria și a petrecerei de saltu (balu) pe tempulu adunării generale, face propunerile se în următorulu modu:

1. A se face petitiune la Ministeriulu reg. ungușca de finanțe pentru iertarea tacșelor timbrate ce se receru dela arangiata sortitura, din acelu motivu ca asociaținea națională este instituta filantropică, și are lipsa de mijloce materiale.

2. A se face insinuară despre această la jurisdicțiunea competente locale, și la concernintele direcțiuni de loteria regesci, conformu prescrișelor legii timbrate esistente.

3. A se procură din partea asociației și cu spesele proprie ale ei; pentru espusetiunea sortituri:

a) Unu servitiu de argintu la mēsa — pentru 12 persoane în valōre de . . . 500 fl. care va formă castigulu principalu;

b) a se cumperă asiderea cu spesele asociației unu sortiu (losu) originalu de statu din an. 1864 în valōre nominală de . . . 100 fl. care va formă alu doilea castigu;

c) țera cele-lalte castiguri se fia compuse din efectele daruite din partea contribuțiorilor și zelōșelor dame române.

(Va urmă.)

Varietăți.

** „Evangelische Kirchenzeitung“ din Berlin luându notitia de Compendiulu de Dreptulu canonicu alu Esc. Sele, P. Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, dice despre densulu în nr. seu 18 din anulu acest'a: „Din espunerea dreptului canonicu, ce are valōre în biserică greco-orientală, care l'a publicatu Archiepiscopulu și Mitropolitulu Baronu de Siagun'a în Sabiu în limbă română, avemu înainte noastră o traducere germană esita în anulu espiratu. *) Opulu înaltulu autore are pentru noi unu interesu deosebitu. Unde are dreptulu canonicu gr. orientală valōre practică, acolo domnesce mai puțin simțiu științificu decâtu în Ger-

*) Se da titlatură întreaga a traducerei germane.

mani'a; țera științii germană, preocupată de probleme mai de aproape, până acum numai a rare-ori si-a întorsu ochii către densulu. Astfelu opulu pusu înainte noastră, care într'o formă compendiară da unu prospectu asupra terenului întregu, și din punctu de vedere germanu vine a se privi că o meritōșă umplere a unei lacune de până acum, și înca cu atât mai vertōșu, cu câtu activitatea cea de multi ani a autorelui în servitiulu bisericeș se, precum și înaltă funcțiune bisericeșca, ce ocupa în țens'a, dau o garanție sigură pentru o profundă cunoscintă a dreptului ei practic.

„Opulu însuși ne espune pe autorele că pe unu barbatu de nobile libertate și bunătate a inimii. Pre lângă totă iubirea sa către asiediamintele ereditate dela anticitate cristiană, elu manifestă o minte deschisă pentru trebuințele presintului și unu înt-resu viu pentru o dezvoltare continuă a bisericei. Cu mare resolutetia apără elu principiulu sinodalității, folosirea limbii materne la cultulu dumnedescu, întregirea bisericei prin stat și a statului prin biserică. Dedicatu este opulu credinciosulu cleru și poporu alu Metropoliului romanilor de religiunea greco-orientală din Ungari'a și Transilvani'a. Autorele lui prin această scriere a pus caldei se se iubiri și zelōșei ingrigiri pentru clerulu eparchieș se arhiepiscopesci unu monumentu neperitoriu“.

** La Tabl'a reg. din M. Vasarhely suntu denumiti: presedinte, Carolu Șbar. A p o r; unu postu de vicepresedinte înca neocupatu, pentru alu doilea Augustinu Lada și pentru alu treilea Lascel; consiliari suntu denumiti următorii: Lad. Kabos, Ant. Tribus, Iosifu Plecker, Ios. Schneider, Demetriu Mog'a, Daniele Dos'a, Mich Binder, Ioann Sándor, Petru Pipoșiu, Simon Wayda, C. Ferencz, I. Cergheđi, Georgiu Bardosi, Servianu Popoviciu, Lud. Lészay, Paulu Elekes, Samuele Gyarmaty și Gabriel Antalfy.

* Publicatiune. *) Din partea subscrișei direcțiunii a asociației naționale pentru cultura poporului român, prin această se aduce la cunoscintă onoratalulu publicu român: comca „sortiturile filantropice“ dimpreună cu „biletele de intrare“ la petrecerea națională (balu) arangiata în favōrea fondului asociației și esecutanda în diu'a prima a adunării generală defiptă pe 1/14 Iunie a. c. în mai multe esemplarie s'au trimisu pretutindenea la respectivii domni colectanti și alti binevoitori ai asociației, pentru distribuie la onoratalulu publicu doritoriu de cultură națională a poporului român.

Pentru aceea toti doritorii de a participă la întreprinderea acest'a sublima, suntu avisati a cumperă — după placu și bunavointia — de aceste sortiri și bilete, de la respectivii domni colectanti privediți cu de acestea — pre lângă depunerea pretiului, celu multu până în 8 Iunie a. c. st. n. care este termenulu inclusivu pentru încheierea planului loteriei filantropice, și până la care toti respectivii posesori (venditori) de aceste sortiri și bilete, suntu avisati de a strapune consemnările și banii, despre vendierea acelor'a-si chartii, la această direcțiune.

Datu în ședința ordinară ținuta în Aradu, 8 Maiu nou 1869.

Direcțiunea asociației naționale pentru cultura poporului român.

Demetriu Bonciu m. p.
presedinte substitutu.

Petru Petroviciu m. p.
notariulu asociației.

** După „Zastava“ Congresulu serbescu are concessiune a se convocă și adună seu în jumătatea din urmă a unei lui Maiu seu în jumătatea cea dintăiu a unei lui Iunie.

*) Suntu rogati și cele lalte diuarie naționale, pentru bunavointia de a reproduce această publicatiune în colōnele lor.

Direcțiunea

Burs'a de Vienn'a.

Din 7/19 Maiu. 1869.

Metalicele 5%	61	Act. de creditu	276 80
Împrumut. nat. 5%	69	Argintulu	121 25
Actiile de banca	735	Galbinulu	5 84